

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сонт.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сонт.

ЖРТВА Г-ЋЕ ХАРЛЕЈ

— Поводом смрти велике српске добротворке —

Јуче су сахрањени у Солуну посмртни остаци госпође Харлеј, сестре маршала Френча. Узвишена кћи енглеског народа, велика добротворка Срба погинула је на својој племенитој и хуманој дужности, у тренутку, кад је раздавала храну сиротим битољским породицама. Зла коб је хтела, да шрапнелско зрно подлих варвара, који још никако не престају бомбардовати отворену варош Битољ, погоди баш ову велику жену, која беше упркос највећим опасностима и са задивљавајућим пожртвовањем отишла тамо, да самом својом смрћу крунише своје велико дело хуманитета и добротворности.

Енглески народ задужио нас је до сад небројеним добротворствима. Велике услуге које нам је он учинио од почетка балканских ратова па до данашњих дана не могу се набројити, а српски народ се никада не може довољно одужити за њих. Сетимо се само многих енглеских мисија, које су од почетка овог великог рата благотворно делале у Србији, олакшавајући знатним делом патње нашим рањеницима и болесницима, па то чине исто и данас, када ми, изгнани из своје отаџбине, водимо гигантску борбу ради повратка у њу. Сетимо се доброте и благодети, са којом су многа енглеска друштва и мисије прихватили српске избеглице и постарали се за њихов живот и опстанак на Корзици, у Енглеској, овде у Солуну, као и у другим крајевима. Сваки дан овог великог рата доноси нам по који нов пример добротворности народа Велике Британије. Име српског народа урезано је данас дубоко у срцима синова гордога Албиона, који се готово надмећу у својим добротворствима према нама.

Основана су нарочита друштва, којима је искључиви задатак, да помажу српскоме народу, како ономе који робује под немилостивим непријатељем, тако и ономе,

који избегао у туђину, жељно изгледа тренутак, када ће се вратити на напуштено огњиште, у остављени дом. Независно од тога, што су разне енглеске мисије прихватиле Србе, растурене по разним крајевима света и побринуле се за њих, оне су многе стотине наших ученика и наше деце одвеле у Енглеску ради школовања, и старају се о њима као прави родитељи, трудећи се да ублаже и изгледе њихове болове и њихову чежњу за завичајем. Писма наших малишана из Енглеске, пуна најдубље захвалности и тронутости најбољи су сведоци великог и хуманог дела, које британски народ према нама чини.

У свакој прилици, кад год се пружио моменат, да се нама може учинити нека услуга, британски народ је међу првима притицао, и такмичио се својом дарежљивошћу и добротворношћу. И ако су знали, да му ми, малени и немоћни, никад не можемо довољно платити учињена добротворства, Енглези су нам при свем том, ценећи високо наше пожртвовање и наше подвиге у овоме рату, без икакве личне користи приносили своје услуге, одвише награђени благим и племенитим осећањем захвалности, с којим су нападали и потребити Срби примали њихове поклоне. Нема довољно простора у нашем листу, да се посебице поброје сва добротворства великог енглеског народа. Она су тако разноврсна и многобројна, да би их читаве нарочите свеске једва могле обухватити.

Огромна заслуга за ова велика добротворства припада и племенитим енглеским женама, које су се са ретким самоодрицањем прихватиле узвишене дужности, да нам својом помоћу и својим услугама олакшају изгнаничке невоље и патње.

Једна од тих племенитих кћери гордога Албиона била је и госпођа Харлеј. Дошавши, као и засланица Друштва Шкотских Жена прошлога лета у Солун, сестра великог

енглеског војсковође, маршала Френча, предала се са највећим пожртвовањем своје великом и мучном задатку, да као управница летеће транспортне колоне врши пренос наших рањеника, скопчан са највећим тешкоћама и незгодама. Велики дух племените госпође Харлеј није познавао умор ни страх. Наши рањеници са Кајмакчалане и других положаја, који свој спас дугују летећој колони госпође Харлеј увек ће се са захвалношћу и дивљењем сећати њеног пожртвовања, њеног презирања смрти и опасности, њене доброте, племенитости и узвишености.

За време наше прошлогодишње офанзиве колоне госпође Харлеј учинила је неоцењиве услуге нашој војсци. А кад су велике борбе престале, узвишена сестра маршала Френча уместо да се посвети одмору, прихватила је другу, још тежу и опаснију дужност. Под дубоком импресијом велике беде, у којој је приликом ослобођења затечено становништво Битоља, госпођа Харлеј се брзо одлучила и спремивши све што треба о својем трошку отишла је почетком ове године у Битољ, заједно са својом млађом ћерком и отворила кујну за исхрану битољске сиротиње. Свој самарићански посао она је обављала предано и енергично до онога тренутка, када је злокобно шрапнелско зрно угасило живот ове велике Енглескиње. Госпођа Харлеј је пала као жртва своје узвишене дужности, у моменту када је под шрапнелском кишом подлог непријатеља делила храну српској сиротињи.

Смрт госпође Харлеј представља за нас огроман, неоцењиви губитак. Српски народ губи у овој великој Енглескињи своју највећу добротворку, која га је својим добротворствима обилато обасипала. Њене велике услуге никад се не могу заборавити. Племенита жртва, коју је ова велика жена зарад нас принела остаће вечна успомена у души српског народа. Са најдубљом захвалношћу, он ће се увек сећати уз-

вишеног дела, које је госпођа Харлеј за њега учинила. У бескрајном низу добротворстава, којима нас обасипа народ Велике Британије жртва госпође Харлеј биће једна од најсветлијих и највећих. Нека би Бог подарио овој неумрлој Енглескињи и великој добротворци српског народа рајско насеље! Слава госпођи Харлеј!

Сахрана госпође Харлеј

Јуче по подне сахрањени су посмртни остаци племените и велике кћери моћне Енглеске, госпође Харлеј, која је дошла овамо да испољи свуколку љубав према нашем многонапаћеном народу који се са беспримерним самопожртвовањем бори и жртвује за најузвишеније принципе. Дошла је да сестринском љубављу покаже српским херојима како се цене њихова пожртвовања у служби српских и општих интереса, а после ослобођења Битоља, она је притекла у помоћ многобројним невољницима, која је са преданошћу достојном највећег дивљења, хранила и материјалски помагала и на тој самарићанској дужности, пала је од непријатељске гранате. Српски народ је оплакао њену смрт онако како је оплакивао губитак највећих својих великана. Јучерањи дан је то најлепше последично. Управо то је био дан када се је на гробу све неумрле Енглескиње, најаврзатије и највельчанственије манифестовала љубав и оданост нашег народа према народу Велике Британије.

После опела, које је завршено у енглеској цркви код Свете Параскеве, кренула се је, према војничком гробљу у Зејтинлику, велика и непрегледна поворка народа, који је испраћао велику покојницу до њене вечне куће.

Пут је био с обе стране поседнут енглеским војницима, који су са обрвутим пушкама, приклоњеним главама, одавали последњу почаст једноме великом јунаку. Напред је ишло неколико коњаника, за овим српска, талијанска и енглеска музика, велики шпалар војника који су носили преко тридесет венаца, за тим ковчег покривен заставом и цвекем, српска почасна чета и огромна поворка народа.

Спроводе у сахрани присуствовали су: Њ. Кр. В. Принц Ђорђе заступник Њ. В. Краља Петра, пуковник Тодоровић; заступник Њ. Кр. В. Наследника Престола Александар пуковник Остојаћ; Министар Унутр. Дела г. Љубо-

мир Јовановић и Министар Војни генерал г. Божа Терзић; помоћник начелника штаба Врховне Команде са шефовима одељења; енглеских генерала и један адмирал; генерал Артамонов; представници свих Савезничких итаљова; Владани Комесари; нам генерални конзул г. Винтровић; и заслужни Есад паша; ђаци српске избегличке школе са наставницима; огроман број српских и Савезничких официра, као и цела српска колонија у Солуну.

Кад је, после религиозног обреда, спунтено тело у раку, пришао је гробу г. Љуба Јовановић министар унутрашњих дела који се је са великом покојницом опростио. Он је у својем смисленом и језгровитом говору нагласко велику љубав и оданост српског народа према племенитом и великом Енглеском народу. А у име српских ученика и захвалних избеглица, опростила се је са покојницом једна девојчица у народном оделу, ученица из Битоља, која је у својем говору, пуног бола, изразила дубоку жалост ослобођене Србије, која је у госпођи Харлеј изгубила једног великог добротвора и пријатеља.

Ми српска деца, казала је девојчица, нећемо никада заборавити дела велике сестре моћне Британије, која је дошла међу нас, да нас утеши, да нас помогне, да нам утре сузе мученика. Ми, српска деца, поносимо се као што се поноси и наш народ, што смо у савезу и пријатељству таквог народа, као што је велики Енглески народ, који је прихватио наше праведно дело. Говор је завршен речима: Слава јој, што је тужни збор прихватио и тако је једнодушно одао последњу пошту и част оној великој и племенитој Енглескињи, која ће вечито живети у нама и међу нама.

Плутон српске војске завршио је ову дјелују и тужну свечаност.

На гробу је положена двадесеторицих венаца и то од стране Њ. В. Краља, Наследника Престола, Принца Ђорђа, за тим од стране Врховне Команде, Владаних Комесара, Избегличке школе и многих српских надлежника и установа, а тако исто од стране енглеске, француске, италијанске врховне команде, од Есад Паше и других корпорација. Осим тога многи српски војници, поглавито они из трећег позива, положили су мале венчице или букете цвећа, које су у знак велике пажње и жалости спремили да тме на скроман начин испоље велику оданост и захвалност својој сестри која је своју љубав према на-

спазу Роксанду, помадију и да је са децом у Љуберађу или у Стрелцу. 1-3

— Младен Назаревић учитељ извештава Љубомира Мојовића трг. из Чачка, да је жив и здрав и моли за извештај о здрављу његових сродника у Слатини.

— Душан С. Поповић полуписар у Скопљу а комесар пошара пешта 801, извештава Василију Поповићу удову, Крушевца, Бачкоф штрассе 22, да је са Николом здрав и да је са Николом здрав и да је новац послао. Да се јављају као и до сада.

— Потпоручник Душан Ђ. Ђорђевић, пошта 44, извештава своју мајку Јелену Ђ. Ђорђевић у Вел. Градишту, да је здрав. Новац је у јануару послао три пута на њену адресу. Моли за извештај о целој породици као и о пријему новца.

— Цвици Аврамовић извештава оца Нисима Аврамова трговца из Перота, да је здрав и моли за извештај о брату Леону Јанову Иранду и осталој породици.

Велимир Т. Станисављевић, жанд. каплар, моли Милоша Ковачевића трг. из Ваљевке Мионице, да га извести о Војиславу Бошковићу и Душану Јешићу из Гер. Влајковица, на број поште 40.

— Лазар Антонијевић, вој. обвешник, извештава своју породицу у Крушевцу, да је жив и здрав са шурацима и моли за одговор на пошту XX.

— Јован Антић, војни обвешник извештава Ристу Никодића обућара у Крушевцу, да је жив и здрав и моли за одговор и новац поштом на пошту XX.

— Моша и Манџа извештавају свога оца Ивока Манџића, трг. из Прокупља, да су здрави и моли за извештај на пошту број 999.

— Милоје Милић извештава свога таста Аксентија Никодића из села Брзана, орез и окр. крагујевачки, да је жив и здрав и с њим су: Радован Данила Дођића и Драгомир Пешћих. За одговор моли на пошту 999.

— Василије Н. Гајић, капетан извештава жену Станку и сина Радована у Десићу, поцерана, Шабац, да су: Василије и син Добросав живи и здрави, карту су примили. Моли за одговор преко Црв. Крета у Женеви на пошту XX.

— Дража Н. Мијанковић суд. писар из Београда, благајник поште 216, извештава своју свачкину Косару ж. Боже Д. Митровића трг. у Југовици, да је са шурацима Доброславом и Душаном, приватељ Тиком и његовом браћом здрав. Моли је да га извести шта је са његовом Добрицом, децом и осталима. Да ли је примила послати јој новац у четири маха.

— Арт. поручник Војислав Ант. Марковић, водник 1 бат. брк. арт. пука, пошта 315, јавља да је жив и здрав и моли своју маму, браћу, сестре и фамилију у Србији, као и другове и приватеље да му се јави на горњу адресу.

Извештавам српску војску као и грађанство, да сам ресторацију:

„СРПСКИ КРАЉ“
улица Игњатијева бр. 74, где је била жел. Инспекција конопа отворне в ноту снабдео добром српском кујном и одличним вињем.

На горњем спрату ресторана је хотел „Лондон“, који има удобних соба, што је врло погодно за г. г. официре—путнике.

Моли за посету,
Душан Г. Марковић,
војни инваљид.

Д-р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ХИРУРГ - ДАНТИСТА

Са парском дипломом и осамнаесто-годишњим искуством. Рад брижљив до савршенства у року од 3 до 4 дана. Вађење зуба без болова уз припомоћ једног лекара са парског медицинског факултета. Ул. Венизелос бр. 84, ул. Егнатија бр. 147. 12 12

НОВЕ КЊИГЕ

Ишле су из штампе и пуштене су у продају ове књиге:

Са српског фронта. Од Ђ. Назаревића. Цена 0.50 Д.
На помолу. Од Ива Ђипића. Цена 1.50 Д.

Косово или Бој на Косову 1889. год. у народним песмама. Цена 1.— Д.

Књиге се могу добити:

- 1) Код издавача Николе Л. Бркића, новинара, у уредништву „Велике Србије“ у Солуну, на чију се адресу треба обратити и за распродају;
- 2) Код г. С. Стефановића, цариника, на служби при Финансијској Делегацији у Солуну;
- 3) У продавници српских књига у ресторацији „Београд“ у Солуну.
- 4) На фронту овлашћен је г. М. Богдановић, фотограф, да скупља претплату и врши поручбине.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“

КАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА
Специјалитети:
Неотос Крени Дил. 1.—
„ Губек „ 0.80
„ Јаки „ 0.65
„ Афро „ 0.50

Најстарија и највећа радња у Солуну
Нове памедне робе

МЕРКАДО ЈЕСИД
улица Венизелос бр. 81.

Примале су огромне количине МИКИНТОША за господу и даме, за г. г. пешадјске и коњичке официре „IMPERMEABLE“ синтески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА По цени које искључују сваку конкуренцију. Велики избор женских милето-а од шенила, штафе и т. д. најексплативнији прој не постојеће париској моди. Ове издеље приноси штотофони за козине, велике ширине од шевкова, габардина и т. д. ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ.

СИМОН Г. Д. ГИРА И К. ЛТД.
СОЛУН

КАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
Бетамагтерије, чарана, бижутерије, мерица, чипака, шивачки цртача, мушета. Париских артикала, жељезке конфекције, кезељарије и т. д. — ЦЕНА УТВРЂЕНА —
Кредаја на велико и на мали по истој цени.

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите саме цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА
КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН
Најбоље и најкуќије цигарете и дуван свих врста. Награђена првом највећом наградом на изложби у Филадельфији.
НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
Нарочито „Миродале“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 89—90

ПАРСКА ХИРУРШКА ЗУБНА КЛИНИКА
DR. X. САЛТИЕЛ И С. АРАМА
СА ПАРСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

Најмодернији зубно технички радови извршавају се у кратком року најсоцијалније.
СОЛУН, улица Пголомсон 37. углао ул. Венизелос 97.

Српско Трговачко Друштво А. Д.
из Београда.
— СОЛУН —

Улица Победи бр. 11, на којој до близокана „Пате“ (средња)
Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе. Са положаја може новац да нам се упућује поштоменима упућивањима у свима монетама. Уз сваку поштоменику треба нам јавити тачну адресу гоме зна новац да се упути.
Прима новац на штедњу и чување.
Обавештења бесплатно. 19—30 УПРАВА

СРПСКА РЕСТОРАЦИЈА ПРВОГА РЕДА

Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили **СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ „БЕОГРАД“**

где се кувају само српска јела, а нарочито четвртком и недељом сарма од кисела купуса и недељом српска гибаница. Сваког дана купус кисео или подварак од рибанца.

Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка а такође и француски и грчки коњак.

За сваки дан: Кесапачиња, гулаш, љубастеје, пактије и пржена риба за до ручак од 8 сати пре подне.
Ручак од 11 до 2 а вечера од 6 до 10 сати по јеловнику.
Јела чисто српска са свилском машу.
Одличан српски кувар београђанин Никола Грба.
Куваћемо чисту српску каву,
СЕРВИРАЊЕ БАНКЕТА прима се по умереној цени.
Препоручујући се српској војсци и публици, молимо је за посету.

О особитим поштовањем,
Ђира Вакић, трг. Београђанин
Васа Златаревић, ресторатар.

СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА УНУТАРЊЕ БОЛЕСТИ
Д-р АЛЕКСАНДРИДЕС

Управник болнице за заразне болести
Прима сваког дана од 11—12 часо и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 3—4 по подне у своје куќу, улице престолонаследника Ђорђа бр. 35 — уопредне ул. са булеваром краља Константина.
Петкожеко убривавање Неомаливарсана као и новог француског препарата „Galyl“ противу сифилиса.

Част ми је известити поштовану српску публику, да сам од 1.ог фебруара ове год. покова увео под заступ:

ГРАНД ХОТЕЛ „ШАР“

који се налази у центру вароши Солуна, у улици и кварту „Комбо“, у близини трамвај. пруге.
Хотел има 25 соба које одговарају свима хигијенским условима, добро електрично осветлење, 2 велика салона за играјем и одмор и једну терасу са изгледом на море.
Хотел је изнова реновран и потпуно снабдевен свим намештајем, чистота примерна, услуга брза. — Нарочито се препоручује г. г. српским официрима, чиновницима и трговцима. — С поштовањем, **ПЕТАР А ПАРЛИЋ** и Ко. хотелџер.

Нова Књижара
МЕШУЛАМ и МАТАРАСО
43 улица Велики Алексадр 43 — Солун.

Велике стовариште свију напцеларијских потреба. Продаја антро и детаљ.
Препоручује се свима напцеларцима и напцеларијима. Цене најумереније. 65—